

HAZAI EGYETEMEKEN SZERZETT DOKTORI CÍMEK
NEVELÉSTUDOMÁNYBÓL (1975–1978)

Összefoglalásunkban a budapesti *Eötvös Loránd Tudományegyetem*, a debreceni *Kossuth Lajos Tudományegyetem*, valamint a szegedi *József Attila Tudományegyetem* neveléstudományi tanszékein 1975. január 1. és 1978. december 31. között doktori címet szerzettek névsorát közöljük. (Korábban a Magyar Pedagógia 1975. évi 2. számában tettünk közzé hasonló kimutatást.)

1975.

- Réger Zita*: A lovasi magyar kétnyelvű cigánygyerekek nyelvi problémái az iskoláskor elején. ELTE
Bartal Andrea: A programozott oktatás alkalmazásának lehetőségei a középiskolai matematika-tanításban. ELTE
Fürst Istvánné: A természettudományok koordinált oktatásának modellje egy munkáskerületi gimnáziumban. ELTE
Széphalmi Gézánné: A felsőoktatási felvételi eljárás 1973. évi módosításának hatásai. ELTE
Lázár Tibor: Lukács György pedagógiai nézete. ELTE
Moldován Ernő: A világnézeti nevelés aktuális feladatai az ifjúsági szervezetek közösségeiben. ELTE
Csépe György: Kollégiumban nevelkedett ifjú szakmunkások nevelésszociológiai vizsgálata. ELTE
Eperjessy Gézánné: Az egéssznapos nevelés. ELTE
Ujlaki György: Az érzelmi és értelmi hatások összefüggései. ELTE
Bereczki Sándor: A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola tanterveinek története. ELTE
Frisch Gyula: Az iskolai tanulás irányítása és tervezése az önálló egyéni ismeretelsajátítás szempontjából. ELTE
Molnár Károly: A parasztfiatalok továbbképzésének története. KLTE
Kovács András: Fáy András pedagógiai nézetei. KLTE
Jurcsák Lászlóné (Bartha Éva): Az alsótagozatos tanulók közösségi tudatának fejlődését meghatározó tényezők elemzése. KLTE
Fábián Zoltánné: Az alsótagozatos tanulóközösségek sajátossága. KLTE
Bálint János: Az ellenőrző feladatok rendszeres alkalmazásának hatékonysága a tanulók matematikai tudásszintjének alakulásában. JATE
Drien Károlyné Novák Angéla: A szocialista hazafiságra és proletár nemzetköziségre nevelés pedagógiai problémái az általános iskola felső osztályaiban. JATE
Binder Károly: A gépszerezési ismeretek és gyakorlat oktatása a Galperin-féle oktatásmélelet alapján a tanárképző főiskolák műszaki szakán. JATE
Szanyi László: Csoportszerkezet-vizsgálatok. JATE
Kunstár Jánosné Rényi Erzsébet: Az általános iskolai matematikatanítás eredményei és hiányosságai a 6. osztályos témazáró mérőlapok tükrében. JATE
Vincze Sándor: A Kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola az iskolareform időszakában (1958/59–1972/73). JATE
Bartha Árpád: A multiple-choice vizsgamódszer elemzése és alkalmazása a műszaki felsőoktatásban. JATE
Keresztesi Miklós: A tudásszintmérés egy lehetséges software-rendszere. JATE
Bárány László: A szükségleti struktúra szerepe a személyiség formálásában. JATE

- Gabul Vojtech*: A környezet hatása a gyermekek játékaikra különös tekintettel az óvónők játékfeldolgoására. ELTE
- Bálint Anna Mária*: A megismerés és a cselekvés antinómiája az egzisztencialista „pedagógiai antropológia”-ban. ELTE
- Gazdag Ferencné*: A diák hagyományok szerepe a felsőoktatás nevelőmunkájában. ELTE
- Kotnyek István*: Az 1868-as népoktatási törvény bevezetése Zala megyében. ELTE
- Golnhofer Erzsébet*: Előadáskutatási stratégia kimunkálása az előadás problémátörténetének tanulságai alapján. ELTE
- Botond Ágnes*: A francia tanulóifjúságra vonatkozó 1945 utáni ifjúságkutatási irodalom komparatív elemzése. ELTE
- Pálvölgyi Lajos*: A pedagógiai folyamatok modellezése. ELTE
- Baracs Ágnes*: A francia oktatás alakulása a második világháború után a reformok és reformtervek tükrében. ELTE
- Kelenfi Elemér*: Az általános iskolából a középiskolába való átmenet problémái Pécs város néhány iskolájának tükrében. ELTE
- Miru Györgyné*: A tanítói kérdéskultúra vizsgálata a gondolkodás fejlesztése szempontjából. ELTE
- Huszi Károlyné*: A tudományos-technikai forradalom és a nevelhetőség elve különös tekintettel a nevelés gyakorlatára. ELTE
- Kovács Máté*: Az UNESCO és a nemzetközi megértésre nevelés különös tekintettel az asszociált iskolák programjára. ELTE
- Bánki Horváth János*: Szimulációs berendezések alkalmazásának kísérleti vizsgálata a növénytermesztés tanításában. ELTE
- Szalay Dénes*: A túlkorosság okainak vizsgálata tanulói, tanári, szülői vélemények alapján. ELTE
- Galvács Mária*: Népoktatásunk alproblémáinak tükröződése az alsóborsodi református egyházmegye 1830–1880 közötti népoktatástörténetében. ELTE
- Szűcs Pál*: A tanulást segítő anyagok és eszközök szerepe az oktatás folyamatában. ELTE
- Székely Szabolcs*: A programozott oktatás tapasztalatai a műszaki szakképzésben. KLTE
- Szilás Gabriella*: Pedagógiai, pszichológiai vizsgálatok a programozott oktatás köréből. KLTE
- Halász László Ferenc*: A csengeri népoktatás története. KLTE
- Óri Istvánné* (Stefán Edit): A pályaorientáció és gyakorlati felkészítés. KLTE
- Varga István*: Kísérlet egy szakközépiskolai osztály helyesírási tevékenységének megjavítására. JATE
- Csongvayné Biczó Aranka*: A környezeti ártalmat elszennvedett ifjúkorúak érzelmi megnyilvánulásainak vizsgálata és ennek jelentősége személyiségük kialakításában. JATE
- Dancs Istvánné Hodu Rozália*: Adatok az általános iskola megszervezéséhez. JATE
- Héjjas Endre*: Az általános iskolai orosznyelvoktatás eredményességének vizsgálata ipari szakmunkástanulók körében. JATE
- Forrai R[ózsa] Katalin*: Az iskolakörzetesítés társadalmi hatásai. JATE
- Horváth Gyuláné Szabó Sára*: Az audio-vizuális eszközök használatának hatékonysága a nyelvoktatásban. JATE
- Horváth Zoltán*: Középiskolai tanulók közösségi értékorientációjának pedagógiai vizsgálata. JATE
- Fülöp János*: A középiskolai tanulóifjúság világnézete, politikai, erkölcsi nevelésének időszerű kérdései a szegedi MÁV Nevelőotthon növendékei körében végzett intervallumvizsgálat tükrében. JATE
- Nagy György László*: A tanulmányi terhelés mérésének tapasztalatai a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. JATE
- Komlóssy Ákos*: Nevelőmunka a középiskolai irodalomtanításban. JATE
- Kőküti Lajos*: Kísérleti modell az általános iskolai tanulók műszaki-technikai képességeinek feltárására és fejlesztésére. JATE
- Csirik Jánosné Czachesz Erzsébet*: Vizsgálat a tízéves tanulók írásos szókészletének körében. JATE
- Kozma Róbert*: Egy főiskolai tantárgy taxonómiai vizsgálata cél- és feladatrendszerének megfogalmazása. Oktatótechnológia. JATE
- Borgulyáné Vető Anna Ágota*: Beszédfejlesztés a felsőfokú idegennyelv-oktatásban. JATE
- Krajcsovicski József*: Az óvodai nevelés-oktatás tervezésének néhány aktuális kérdése. JATE

- Köteles János:** Az osztrák és a magyar iskolarendszer hatása az I. Csehszlovák Köztársaság iskolaügyére. ELTE
- Döbrösi Terézia:** Cigánytanulók beilleszkedésének lehetőségei az általános iskolában. ELTE
- Vida László:** Oktatási reformtörekvések a mai Latin-Amerikában, különös tekintettel Perura. ELTE
- Simon István:** A lemorzsolódás megszüntetésére folytatott küzdelem (1945–1975). ELTE
- Mezei Gyuláné:** A kisegítő iskolai hálózat kiépülésének kezdete Magyarországon, különös tekintettel Éltés Mátyás munkásságára. ELTE
- Zsolnai József:** Kommunikáció-kutatásra épülő tantárgyblokkos anyanyelvi kísérlet és életkor-didaktikai tanulságai. ELTE
- Cser Valériuszné:** Az ellenőrzés, értékelés felsőoktatási, didaktikai kérdései különös tekintettel a neveléstudományi tárgyra. ELTE
- Szeléni Gábor:** A tanítóképzős hallgatók munkavégzését befolyásoló tényezők. ELTE
- Nagy Béla:** A pedagógus személyiségének vizsgálata a jó tanár-diák viszony szempontjából. ELTE
- Juhász Zoltán:** A hőmezővásárhelyi tanyai iskolák helyzete és fejlődése a felszabadulást követő 30 évben (1944–1977). ELTE
- Mejak Renáta:** Az „Önkormányzás és a marxizmus alapjai” elnevezésű jugoszláviai (Szlovénia) középiskolai tantárgy tartalmi és módszertani kérdései. ELTE
- Kajdy Sarolta:** Az oktatási módszer hatékonyságának vizsgálata. ELTE
- Solt György:** A valószínűségi számítás villamosmérnökkari oktatásának felsőoktatáspedagógiai elemzése. ELTE
- Bernáth László:** A demonstrációs kísérlet mikrostruktúrája különös tekintettel a tanár tervező munkájára és verbális tevékenységére. ELTE
- Kétyi Andrásné:** A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium története (1912–1945). ELTE
- Schaffhauser Ferenc:** A tanulófiatalok és közösségeik közéleti, politikai tevékenysége. ELTE
- Balogh Sándor:** Az ifjúság önkormányzata fejlesztésének lehetősége egy szakmunkástanuló diáktotthon tapasztalatai alapján. KLTE
- Sass Artiláné (Kiss Gabriella):** Az általános iskolai tanulók közösségi tevékenységének és beállítódásának fejlettsége. KLTE
- Ladányi Márta:** Az iskolaügy történeti alakulása a Német Demokratikus Köztársaságban az iskola-reform tükrében. KLTE
- Juhász Tamásné:** Az ellenőrzés, értékelés és vizsgáztatás kérdései a főiskolás hallgatók teljesítménye alapján. KLTE
- Dobos György:** A debreceni iparoktatás története a XIX–XX. században. KLTE
- Papp János:** Felvételiző tanárjelöltek pályakialakulási vizsgálatainak tapasztalatai. KLTE
- Csiszár Imre:** A felzárkóztatás és az orientálás folyamata a fakultatív tantárgycsoportos gimnáziumi képzés kísérletében. JATE
- Ritocz József:** Világnézeti, vallási, erkölcsi attitűdök vizsgálata középiskolákban. JATE
- Arató Ágnes:** Audio-vizuális eszközök multi-média rendszerben. JATE
- Kékes Szabó Mihály:** A vegyes életkorú középiskolai KISZ-szervezetek kialakítása és közösségi életének néhány kérdése. JATE
- Makk Ferencné Kiss Julianna:** A tanulók önálló munkájának néhány lehetősége az általános iskolai történelemtanításban. JATE
- Merényiné Meleg Csilla:** A gimnázium felsőfokú tanulmányokra felkészítő funkciójának tükröződése az érettségi utáni szándékokban. (Csongrád megyei teljes körű felvétel alapján.) JATE
- Tóth Balázs:** A logika és a nyelv szerepe a matematikaoktatás hatékonyságában. JATE
- Rakonczás Pál:** A magyarról oroszra fordítás a főiskolai lexikaoktatásban. JATE
- Bakacsi Gézané Gulyás Mária:** A tanári magatartás és fontosabb hatásainak pedagógiai vizsgálata. JATE
- Csór Gabriella:** A nevelésközpontú szemlélet kialakításának feladata a műszaki tanárjelöltek beállítódásának ismeretében. JATE
- Molnár László:** Üzemmérnökképzés egy beválás-vizsgálat tükrében. JATE

- Forgács Ivánné:** A nevelési tanácsadás szerepe a differenciált iskolakezdésben. ELTE
- Augustz József:** A Siófoki Járás iskolahálózatának és iskoláztatásának fejlődése és jelenlegi helyzete (1940–1975). ELTE
- Takács Lajosné:** A családdal kapcsolatos pozitív beállítódás alakítása a nevelés folyamatában. ELTE
- Erdődi Gyula:** Személyiségfejlesztés és közösségformálás a közvetett ráhatás eszközeivel. ELTE
- Inkei Péter:** A köznevelés szerkezetének fejlesztési irányai és alternatívái. ELTE
- Xantus Gyuláné:** Előkísérletek az osztályszerkezet feloldására hátrányos helyzetű tanulók érdekében. ELTE
- Ferch Mária Magdolna:** Közoktatásügy a sajtó tükrében a Tanácsköztársaság bukásától 1931-ig. ELTE
- Soós Béláné:** A hallgatók beilleszkedése a felsőoktatásba.
- Gubán Gyula:** Rendszerszemlélet az oktatási folyamat tartalmának tervezésében. ELTE
- Mikes Zdenkóné:** A pályaválasztás előkészítésének lehetőségei és módszerei az úttörőmozgalomban. ELTE
- Mihályi Sándor:** A korrekciós osztályok szerepe a differenciált iskolakezdés biztosításában. ELTE
- Molnár János:** A magyar tannyelvű iskolák helyzete és fejlődése Csehszlovákiában a köztársaság megalakulásától napjainkig. ELTE
- Izso Lajos:** A természettudományi képzés középiskolai megalapozása, a kreatív szakmai képességek jelentkezése és ezek fejlesztési lehetőségei a műszaki felsőoktatásban. ELTE
- Gulyás Antal:** Fejér megye népoktatásának fejlődése (1945–1948). ELTE
- Szekerczés Pál:** A népoktatás alproblémáinak tükröződése a berettyóújfalusi járás protestáns iskoláiban 1791–1918 között. ELTE
- Salamon Péter:** A szakmunkássá válás pedagógiai folyamatának néhány kérdése. ELTE
- Novák Istvánné:** A túlkoros nevelőotthoni tanulókkal kapcsolatos speciális pedagógiai problémák és ezek lehetséges megoldási módjai. ELTE
- Lipscher Ervinné:** Az osztályozás nélküli értékelés. ELTE
- Koltai Dénes:** A politikai felnőttoktatás pedagógiai sajátosságai, különös tekintettel a szakmunkások politikai és szakközépiskolájára. ELTE
- Rétlaki Győző:** A környezeti tényezők hatása az általános iskola felső tagozatos tanulóinak magatartására és tanulmányi eredményére. ELTE
- Koltai Györgyné:** Kísérleti feladatlapok pedagógiai szempontú elemzése. ELTE
- Szabó István:** A szakmunkástanulók érdeklődésének sajátosságai, a fejlesztés feladatai és lehetőségei. ELTE
- Sebestyén Dorottyá:** Tantervi integráció pedagógiai problémái a természettudományok gimnáziumi oktatásában. ELTE
- Kostic Szilárdné:** Az idegen nyelvek életmódformáló szerepe különös tekintettel a továbbtanulókra. ELTE
- Vass János:** A kevezőtleg közösségi helyzet megszüntetésének kísérlete tisztségmegbízás segítségével. ELTE
- Gledura Lajos:** Olvasástechnikai nehézségek leküzdése az olvasáselsajátítás kezdeti szakaszában. KLTE
- Pápay Judit Vilma:** Az 1868. évi népoktatási törvény végrehajtása a győri elemi népiskolában. KLTE
- Kun Andrásné (Vastagh Julianna):** Törekvések és lehetőségek a szakmunkásképző iskolák irodalomtanításában. KLTE
- Breznyánszky László:** Hagyományok és távlatok az állampolgári nevelésben. KLTE
- Vecsey Beatrix:** A pályakezdő pedagógusok hivatástudatát alakító tényezők vizsgálata. KLTE
- Nagy László:** Az információáramlás irányításának jelentősége és lehetőségei a középiskolában. KLTE
- Nanszák Andrásné:** A munkatevékenység szerepe a közösségek fejlesztésében. KLTE
- Sass Attila:** Középiskolás tanulók világnézeti fejlődésének tükröződése társadalmi, politikai állásfoglalásokban, különös tekintettel a szülői ház, a baráti kör és a felnőttek hatására nézeteik formálódásában. KLTE
- Dobcsányi Ferenc:** Az általános iskolai irodalomtanítás megújításának időszerű kérdései. JATE
- Szűts István:** Programozott oktatás alkalmazása a matematikai statisztika tanításában a postgraduális mérnökképzésben. JATE

Deák Zsuzsanna: Távlati fejlesztés és pedagógus-közvélemény. (Egy pályázat tartalomelemzése.) JATE
Kovács Lajos: Az oktatás korszerűsítésének fő tendenciái Zala megyében (1970-es évek). JATE
Szűcs Barna: A középiskolai fizikatananyag-kiválasztásának és elrendezésének kérdése. JATE
Mókus Goda Ágnes: Az oktatás integrálása az Élelmiszeripari Főiskola Állattenyésztési Karán. JATE
Rizner Dezsőné Kékesi Mária: A patronáló tevékenység szerepe a főiskolai tanárképzésben. JATE
Kertész Leóné: Az iskolatelevízió és a rádió szerepe az általános alpműveltséggel nem rendelkező rétegek műveltségi hátrányainak felszámolásában. JATE
Novák Béláné: A tanulók egészségnevelésének kérdései az iskolában. JATE
Szenti Ferencné: A modell módszer alkalmazása a történelem tanításának folyamatában. JATE
Komlódi János Lajos: Az ifjúságvédelmi albizzottságok tevékenysége Békés megyében. JATE
Dalyka Miklós: A gyakorló pedagógusok alkotó, újító munkájának feltételei és közkinccsé tételének egyes kérdései. JATE
Berecz Árpádné: Tanárképző főiskolát végzett fiatal tanárok társadalmi-közéleti tevékenysége. JATE
Abonyi Gyula: Szakmunkásképzés a vállalatoknál. JATE
Rizner Dezső: A családmodell szerepe az állami nevelőotthonokban élő gyermekek nevelésében. JATE
Szántó Lajosné Horváth Mária: A kiegyensúlyozatlan életritmus hatása a 3–10 éves korú gyermekek intellektuális fejlődésére. JATE
Zalotay Erzsébet: Közösségi nevelés a szakközépiskolában. JATE

NEVELÉSSZOCIOLÓGIAI KUTATÁSOK A SZOVJETUNIÓBAN

A konkrét szociológiai kutatások szerepe a Szovjetunióban egyre nő. Ezek a vizsgálatok fontos szerepet játszanak a kommunizmus építésében jelentkező elméleti és gyakorlati feladatok megoldásában.

A szociológia feladata a konkrét társadalmi folyamatokra vonatkozó pontos ismeretek feltárása és összegezése, a mérés és matematikai modellálás segítségével. A szociológia *konkrét jellegének* fő mutatója az, hogy egyre pontosabban, mennyiségi mutatókban kifejezve előre jelzi a társadalmi folyamatokat és meghatározott javaslatokat dolgoz ki. *Alkalmazott jellege* abban mutatkozik meg, hogy a szociológiai vizsgálatok feltárják a munka és az életmód korszerűsítésének és a tervezés tökéletesítésének, az oktatás és a nevelés hatékonysága fokozásának stb. perspektíváit.

Az utóbbi években a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának különböző intézeteiben, főiskolákon és speciális laboratóriumokban, kutatócsoportokban jelentős szociológiai, szociálpszichológiai és nevelésszociológiai kutatások folynak, melyek eredményeit tanulmányokban, kötetekben jelentették meg.

A legnagyobb központok Moszkvában, Leningrádban, Novoszibirszkben, Szverdlovszokban, Kazányban, Permben és Ufában alakultak ki. Moszkvában, a Pedagógiai Tudományos Akadémia különböző intézeteiben folynak a legintenzívebb vizsgálatok. A Tudományos Akadémia keretein belül megalakult a Konkrét Társadalmi Vizsgálatok Intézete, az Elnökség mellett pedig a konkrét társadalmi vizsgálatok tudományos tanácsa folytat aktív tevékenységet. Jelentős koordinációs munkát végez a Szovjet Szociológiai Társulat. A Moszkvai és Leningrádi Állami Egyetem tanszékei is fontos kutatóbázist képviselnek.

A konkrét szociológiai vizsgálatok problematikája igen szerteágazó. Fő kutatási területként jelentkezik az „ember–társadalmi csoport–társadalom” rendszernek a vizsgálata. Ezen kutatások legjelentősebb csomópontjai a következők: